

Da Vidkun Quisling holdt storoppgjør med tyskerne i 1943

Et par Oslo-aviser har bragt utdrag av en rapport som tyskeren Hagemann 16. april 1943 skrev om en meget hard samtale han hadde hatt med Quisling. I månedens nummer er vi i stand til å bringe denne meget interessante rapporten in extenso, bortsett fra et avsnitt av uvesentlig betydning.

Quislings reaksjoner har nok flere årsaker, men én grunn til dem er nok at hans forslag til preliminærfred sommeren 1942 var blitt kaldt avvist av tyskerne. Til tross for at han

på visse områder strakte seg ganske langt for å komme tyskerne i møte, fikk han gjennom Terboven beskjed om at en fredsslutning mellom Norge og Tyskland ikke ville komme som et resultat av forhandlinger, men som et diktat fra tysk side.

Legg forøvrig merke til Hagemanns utslørte trusler om at tyskerne under visse omstendigheter kunne tenke seg å skyve Quisling og NS til side. Vi var åpenbart ikke «snille» nok..

(Forts. side 2)

Historien og sannheten

«Å skrive historie er like viktig som å skape historie. Hvis den som skriver historie ikke er sannferdig overfor den som skaper den, blir sannheten forrådt, og menneskeheten må bøte for det.»

(Kemal Atatyrk)

I våre dager er hele verden blitt fortrolig med at historien bevisst blir misbrukt i den politiske propaganda.

Storparten av våre historiebøker, lærde som populære, er blitt lest med begjærighet av en generasjon for så å bli kassert av den neste. Alle er de nå foreldet og uten aktualitet, fordi de er skrevet ut fra et syn som idag blir desavuert.

Slik vil ganske hurtig også skje med boken som Pax Forlag har utgitt om nasjonalsosialismen i Norge, som vi anmelder i dette nummer av FOLK OG LAND.

Den manglende evne til å respekttere oppriktigheten til mennesker hvis meninger og handlinger er forskjellige fra andres, ligger til grunn for de fleste misoppfatninger i historiebøkene. Det gjelder ikke bare Norge, men alle land.

— Spanske barn leser om den spanske armada, hvor engelskmennenes innsats blir helt utelatt!

— I en vesttysk historiebok om Krimkrigen, og i en østtysk om krigen 1939 til 1945, blir engelsk innsats overhodet ikke nevnt.

— Britiske historiebøker omtaler alltid de fire slagene ved Sluys, Crécy, Poitiers og Agincourt. De franske skolebøker overser disse slag og konsentrerer seg om franske seire. Resultat: at engelske barn tror engelskmennene kjemper bedre enn franskmenn, og franske barn tror at franskmenn kjemper bedre enn engelskmenn.

— Hvert russisk barn vet at Ivan IV ikke ble kalt «Den grusomme», men «Grozny», hvilket betyr at han ikke var grusommere enn f.eks. sin engelske samtidige, Maria den Blodige, men at tsaren over alle rusere delte med Gud en egenskap av fryktingytende majestet. (Og det var om Gud russerne før 1917 anvendte dette epitet.)

— Lærebokforfatterne merker sjelden at de tar parti når de taler f.eks. om «mordet» på tsar Nikolai II eller Edvard II, men «henrettelsen» (med ordet bimensing av lovliggheit) av Karl I eller Ludvik den XVI.

Legg også merke til norske journalisters og NRK's manipulering med ordene «fridomsstyrkar» og «oppreisare», (frihetskjemperne og opprørerne) når det gjelder situasjoner i mer tåkefjerne kolonier, — eller hvor deres sympatier er mest engasjert.

— Skolebarna tar parti for atenerne mot spartanerne, for romerne mot kartagerne. Og har barna først tatt parti på skolen vokser de opp til moden alder med den faste tro at europeisk

kultur har gjort best i å hente sin inspirasjon fra Aten, istedetfor Sparta, fra Rom istedetfor Karthago. (Alt dette fordi fordomsfulle historiebøker, kanskje ofte i et ubevisst subjektivt ordvalg, har gitt dem en slik oppfatning.)

Generasjoner av lærere meddelte andre hva de selv lærte da de var unge. De nekter å lese en historie fra begge parters synspunkt. Så langt går ikke deres trang til sannferdighet, skulle man tro. Stokke's historiebok passende antall år var gått, utgå etter 1945 måtte, etter at et av skolen fordi den var så subjektiv at den overskred det anstendige.

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie har siden starten søkt å korrigere meningsløse feil i konversasjonsleksika og historiebøker. Anstrengelsene for å oppnå dette er lykkede bedre i utlandet enn her hjemme.

I «Brewer's Dictionary» sto under QUISLING bl.a. at «He fled at the defeat of Germany and was caught and executed October 24th, 1945».

De fleste redaksjoner i Norge vil ha lest dette, men ikke én har anstrengt seg for å rette på det. (Vidkun Quisling meldte seg som kjent selv.)

Våre folk tok saken opp med forlaget og fikk et meget hyggelig brev tilbake, hvor det også lovet å foreta «lorrection for det completely revised etion in 1970. It was kind of you to advice us

(Forts. side 7)

BJØRNSONJUBILEET:

Bjørnstjerne Bjørnson drev rasepolitikk — og ønsket et germansk folkeforbund

Det er Dr. Eyvind Mehle som har skrevet denne artikkel om Bjørnstjerne Bjørnson.

Den ble inntatt i «Samtiden» 1938, men er senere søkt begravd for alltid. FOLK OG LAND har gravd den frem igjen!

Dersom de store døde i vårt åndsliv kom tilbake fra sin tidløse ferd, om det så bare var for en dag eller en time, vilde de formodentlig smile forbauset muntert eller vemodig, ja, noen av dem vilde kanskje også flamme op i forargelse når de så hvordan navnene deres blir knyttet til døgnets ufred, og må gi støtte til vaklende dogmer.

(Forts. side 7)

Englandsdokumentene

FOLK OG LAND har tidligere bebudet offentliggjørelsen av frigitte dokumenter fra de engelske krigsarkiver.

Dokumentene er skaffet tilveie gjennom INO, som sendte en representant til England, der vedkommende gjennomgikk de hundreder av aktstykker som vedrører Skandinavia.

Papirene har tidligere ikke vært gjort kjent i Norge, og vi kan forsikre våre lesere at det er oppsiktsvekkende utdrag vi har hentet frem til leserne.

Vår konsulent og oversetter av dokumentene skriver til oss:

«Hermed oversendes resultatet av min gjennomgåelse av mikrofilmene. Det har vært et slit, med intens konsentrasjon under gjennomlesningen, for å få med alt av betydning. Men samtidig med slitet har dette arbeidet gledet meg usedvanlig meget. Alle dokumentene viser jo til fulle at Nasjonal Samlings påstander i april dagene 1940 og senere er riktige. Det gir jo en egen gledesfølelse å vite at, og få bekreftet av «arvefiendens» egne dokumenter, at det var vi som hadde rett her på hjemmebane, og ikke de bolde jøssinger. Det var jo f.eks. nesten uråd for meg personlig å trekke i søndagsdressen hele sommeren og høsten 1940, av frykt for basketak og slåssing med jøssingene, som var i flertall og brukte «slående» argumenter når de kom til kort med åndelige sådanne. Nevnte man Stratford- og Avonmouthplanene var det bare tysk propaganda.

Filmene inneholder også en masse stoff om planer for det nære østen, Balkanlandene, særlig da oljefeltene i Romania, og endog bombing av oljefeltene i Kaukasus, men denne siden ved de engelske planer har jeg ikke tatt med i nedtegnelsen.

Jeg skulle tro at en del av stoffet kunne brukes uten kommentarer i FOLK OG LAND, bare la dem stå der i sin fulle tyngde og klarhet. De er jo ikke til å misforstå og taler sitt tydelige språk om engelsk moral og politikk som noe av det mest råte som vel har eksistert i historien.

Vi har jo i alle år kjent uttrykket «the perifide Albion», vi kjenner jo også Bodø-saken fra 1820-årene og engelsk utlegging av posisjonen «all over the World», hvor alle midler var tillatte, bare de tjente hensikten: IMPERIET.

I månedene fremover, kommer FOLK OG LAND med utdrag fra de engelske arkivene. Følg med!

Da Vidkun Quisling holdt storoppgjør . . .

(Forts. fra side 1)

Etter innbydelse fra minister Hagelin fant det den 12. april 1943 sted en sammenkomst hjemme hos ham. Tilstede var ministerpresidenten og minister Hagelin på den ene side og SS-Obersturmbannführer Neumann og undertegnede på den andre. Fra vår side hadde vi til hensikt å overbevise ministerpresidenten om å handle raskt når det gjaldt det memorandum som var overrakt for noen dager siden (Hvilket memorandum er ukjent. o.a.). Samtalen tok lang tid og ble ført meget åpent, og ministerpresidenten betonte flere ganger at han ikke ville uttale seg slik i en annen krets, og at han heller ikke hadde uttalt seg slik overfor noen andre.

Ved flere anledninger under samtalen var det tydelig at Quisling var så forbitret som man ellers sjelden har sett ham. Det virket som om en dyp menneskelig skuffelse hadde utløst følelser som satte fornuftige synspunkter til side. Det var derfor vanskelig å få Quisling overbevist om at det ikke var planlagt et organisert forræderi mot hans folk, noe han flere ganger antydet. «Den tyske politikk er i seg selv uærlig, og derfor kan den heller ikke være ærlig overfor Tysklands partnere».

Som sjelden før kom denne kvelden omfanget av tillitskrisen til uttrykk. Man tror ikke på den ærlige vilje i den tyske politikk, og i den stadige avvisning av å gjøre kjent hvordan etterkrigs-Europa skal organiseres, ser man et forsøk på bedrag, et bedrag som vil koste de små folks frihet og selvstendighet.

Samtalen begynte med at Quisling henviste til de europeiske maktens oppgivelse av de eksterritoriale rettigheter i China. Han mente at grunntrekkene i en nyordning i Øst-Asia her tegnet seg av, mens man på den annen side i det siste hadde innført eksterritoriale rettigheter for Tyskland i alle europeiske land. Man må ihvertfall betegne tyske bedrifters skattefrihet og andre ting på denne måte, og det skjer faktisk overfor en regjering som det tyske rike kan takke for at den dødelige trusel mot den europeiske nordflanke kunne overvinnnes. Han måtte i det hele tatt fastslå at de forutsetninger som var grunnlaget for hans samarbeide med Tyskland, bare på en fullstendig utilstrekkelig måte var blitt oppfylt, og at man i dag ikke engang vil gi ham og hans regjering den status som kroater og slovakker som en selvfølge har fått. Det er ganske eiendommelig at man overfor slike folk er storsinnet og til syvende og sist også klar og ærlig, mens han, hvis holdning overfor

Tyskland er hevet over tvil, ikke bare stadig blir bedt om å slå seg til ro, men man gjennomfører også stadig flere nedverdiggende tiltak og handlinger som krenker hans folks nasjonale bevissthet og som skaper store belastninger. Han kunne heller ikke innse at det er logisk og riktig å nekte hans regjering en forsikring om integritet og suverenitet mens den tyske riksregjerings note av 9. april 1940 til eks-regjeringen inneholder slike forsikringer. Av dette kan man bare trekke den slutning at Tyskland ikke lenger står med den status som her er trukket opp. Han er heller ikke i stand til å se på disse belastninger som forbigående ting eller som krigsbetingede forholdsregler. Tvert om må ha se på det som praktiseringen av den tyske voldspolitik som det er viktig for å skjule sine kort. Derfor blir alle ytringer om den fremtidige ordning pakket slik inn i vatt at selv den minste mann på gaten av formuleringene forstår at her skjuler det seg en hestehov. Dette kom særlig til uttrykk i kommunikéet fra der Führers møte med Duce, der aksemaktens krigsmål blir fastlagt i formuleringer som er svært tøyelige og kan utlegges på svært forskjellige måter. Man har imidlertid omhyggelig unnlatt å snakke om friheten og integriteten til folkene på det europeiske kontinent.

Quisling ga uttrykk for den oppfatning at i dette ligger det en meget stor fare, ikke bare for Tysklands seierrike avslutning av krigen, men for hele Europa. Han var i sin tid helt overbevist om at Europa etter denne krigen måtte bli ordnet slik at de kontinentale interessene ble imøtekommet, men han har fått det inntrykk at Tyskland ikke er i stand til å skape noe slikt. Den tyske politikk ville etter hans mening nok gi støtet til en slik ordning av de europeiske folks liv, men fordi den i seg selv er uærlig, ville den utløse motkrefter. Under ingen omstendigheter ville den spille den rolle som den hadde ønsket. Det er ikke slik at hele Europa kan ordnes av Tyskland og muligens også av Italia mens alle de andre folkene står med hendene langs buksesømmen og bare får lov til å ta imot ordre.

Folkenes suverenitet og deres nasjonale stolthet er noe som er gitt og som naturlig er vokset frem. Bare i samsvar med disse kreftene kan man bygge fremtiden, aldri på tvers av dem. Tyskerne kunne vel ikke være ukjent med at motviljen mot Tyskland var stadig økende, og at ikke bare Tyskland, men også den tyske politikk hadde tapt

ansikt. Nettopp det nasjonalsosialistiske Tyskland med sin kamp for renslighet og for det nasjonale livs frihet hadde alle forutsetninger for ikke bare å vinne sympati, men å vekke til live høyst reelle krefter. I dag må man imidlertid fastslå at f. eks. mangeårige tyskelandsvenner i Norge, folk som hittill har vært beredt til å bære over med ting og forklare negative utslag som et resultat av Tysklands vanskelige kamp, i dag er kommet frem til en helt annen oppfatning og til en avvisning av de tyske metoder og den tyske politikk. I denne sammenheng ville han ikke nevne navn, men kunne bare forsikre at denne kjennsgjerning også hadde rystet ham og gjort ham helt klar over i hvilken grad vi har gjort oss forhold i dette land.

(De neste sider befatter seg med en del praktiske og aktuelle spørsmål og også med personalpolitikk. Referatet av den prinsipielle diskusjonen fortsetter deretter slik):

På dette grunnlag ble det fra vår side enda en gang fremhevet hvilken betydning partiets ideologiske bekjennelse har, særlig da hirdens. Akkurat i forbindelse med denne diskusjonen ble det særlig tydelig i hvilken grad Quisling fester seg ved det formelle, men også i hvilken grad han frykter at en bekjennelse til nasjonalsosialismens åndelige grunnlag kan bli misbrukt av oss. Jo bedre denne bekjennelse ville trenge inn, jo lettere ville den fra tysk side kunne brukes som et fribrev til å ødelegge den norske suverenitet. Han var helt sikker på at man i dag i Norge ikke ville kunne finne 100 mennesker som trodde på vår oppriktighet, og han var overbevist om at en bekjennelse til nasjonalsosialismen ikke ville endre noe på det. Enhver nordmann ser på et uantastet nasjonalt liv og en like uantastet nasjonal bevissthet som en forutsetning for et sunt forhold mellom Norge og Tyskland, og under den forutsetning var han selv beredt til å kjempe for et slikt forhold til siste slutt. «Hadde jeg i 1940 visst hva Tyskland forstår med begrepene samarbeid og et storgermansk rike, hadde jeg lagt andre forutsetninger og synspunkter til grunn for min politikk og gjennomføringen av den. Når jeg i dag som tidligere går inn for et germansk rike, så kan jeg bare si at jeg med det ikke har ment å gi opp Norges frihet og likeberettigelse».

Quisling betonte at han det siste halve år fra sine lederes side var blitt bestormet med inntrængende spørsmål om den videre utvikling. Selv sommeren 1942 hadde han av innerste overbevisning kunnet si til disse spørsmålsstillere og tvilere at Tyskland var ærlig. I dag derimot følte han seg faktisk som en forræder overfor Norges sak, for han kunne ikke med rolig samvittighet og indre overbevisning snakke om en akseptabel løsning og form på det fremtidi-

ge forhold mellom Tyskland og Norge på et germansk grunnlag. Fordi han følte et ansvar, i tro på der Führers oppriktighet og i erkjennelsen av at han overfor sitt folk er forpliktet til å fortsette den linje han har slått inn på, vil han likevel forsøke å berolige sine folk og klargjøre tingene for dem, men han tror at tvilen nærmer seg et høydepunkt, ikke minst i hans regjering, og at dette innen en overskuelig tid kan føre til at regjeringen faller fra hverandre.

Quisling sa så at han ikke lenger ville gjøre noen fremstøt når det gjelder en preliminarfred og andre statsrettslige lettelselser mellom Tyskland og Norge, dette for det første fordi han var overbevist om det nytteløse i det, og for det annet fordi han mente at tidspunktet for dette forlengst var over. På samme måte som man nå måtte innrømme at en truende fare fra Sverige ikke lenger kunne overvinnnes med politiske midler, men bare med en militær sikring, noe som er betegnende for Tysklands manglende evne til å drive politikk, så var han for Norges vedkommende overbevist om at buen forlengst var spent for høyt, og at en erklæring om en fredsslutning ikke lenger ville gjøre inntrykk på det norske folk.

Napoleon mislyktes ikke ved Moskva eller Leipzig, men på grunn av det instinktløse i hans politikk. Han så på det som en dyp tragedie at ikke Tyskland i 1940 på toppen av sine militære seire hadde våget å ta de avgjørende skritt til en fornuftig politikk overfor de andre europeiske folk. Likevel kan man fastslå at de europeiske folk etter den tid hadde vokset seg sammen, men da i en ganske annen retning enn hva som hadde vært Tysklands hensikt. Det var ham fullkomment klart at når man sto overfor en tysk politikk som bygget på vold, list og bedrag, da ville det finne sted en samling av alle andre folk mot Tyskland, og dermed ville ikke det store mål kunne oppnås, uansett hvordan krigen endte. I denne sammenheng måtte han bedømme nasjonalsosialismen tilsvarende, for for Tyskland er den sikkert ikke noe annet enn åndelig imperialisme. I denne sammenheng ble Germanske SS kort omtalt. Denne organisasjonen bygger på noen få menneskers mangel på innsikt, og etter hans mening følger den ikke noe annet mål enn ved passende anledninger å være et instrument for den tyske imperialisme.

Hagelin holdt seg merkbart tilbake under alle disse diskusjoner, selv om han av og til sekunderte Quisling. Det var likevel ikke, som man tidligere av og til har merket, noe hatefullt å spore i Hagelins argumenter og antydninger. Derimot var det tydelig at han anstrengte seg for å få Quislings standpunkt til å virke så objektivt som mulig.

Ved slutten av samtalen om disse tingene forsøkte jeg enda en gang å fremheve det prinsipi-

elle ved det ordningsprinsipp som etter min mening måtte legges til grunn. Jeg gjorde meg til talsmann for den oppfatning at der Führer ville ordne Europa etter våre nasjonalsosialistiske raseprinsipper, og at de germanske folk i denne forbindelse var av særlig betydning. Slik som nasjonalsosialismen i Tyskland hadde utviklet seg og hevdet seg som det tyske folks livslov, så kunne man heller ikke tvile på at nasjonalsosialismen engang ville vise seg som de germanske folks livseleksir, og at fellesskapet og samhørigheten mellom de germanske folk til syvende og sist ville avhenge av anerkjennelsen av de nasjonalsosialistiske grunnprinsipper. På det grunnlag snakker vi om et storgermansk fellesskap, og når man betoner dette, vil det fortone seg som sekundært å snakke om slike ting som landegrenser og suverenitet. Det er ikke summen av de reservasjoner som de ledende personligheter i de germanske land møter tysk politikk med og heller ikke grunnene til disse reservasjoner som bestemmer noe, men derimot den kjennsgjerning at nasjonalsosialismen også uten NS-bevegelsen og uten de menn som er førende i Norge i dag, kommer til å bli den åndelige herskende makt i de germanske folk og således også i Norge. Av denne grunn ser jeg det slik at det nye Norges menn har det som sin historiske oppgave å skape dette åndelige fellesskap ved en stadig sterkere bekjennelse til nasjonalsosialismen og gjennom den store tillit man må vise den enestående personlighet Adolf Hitler, selv om det ser ut til at denne tillit i øyeblikket er ensidig. Jeg er overbevist om at der Führer heller ikke vil forråde nasjonalsosialismens første grunnsetning når det er spørsmål om å ordne de germanske folks livsrområde.

Quisling, som flere ganger betonte at han aldri før er kommet med ytringer som dette, og at han heller ikke ville gjøre det overfor noe annet menneske, erklærte så at han i dag ikke med ren samvittighet kan stå opp foran sitt folk og erklære at Norges frihet og selvstendighet er sikret ved den politikk han har slått inn på. Det er også tragisk for ham personlig. Når han ikke forlengst har gitt opp, så er det fordi han innser at det ennå finnes noen anstendige mennesker som man åpent kan snakke med om slike ting, og hvor man kan forutsette at de også forstår noe.

Vi gjorde så oppmerksom på at vi syntes det ville være hensiktsmessig å meddele der Führer de synspunkter som Quisling nå hadde skissert, når Quisling skulle besøke ham i Führerhauptquartier, slik at Quisling selv fikk anledning til å få en erklæring fra der Führer om hans politikk.

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Utgiver: A/S Historisk Forlag
Redaktør: Kåre Haugerud. (Treffes kun etter avtale.)
POSTADRESSE: Boks 924 Sentrum, Oslo 1 - Tlf.: (02) 19 06 71 (Tlf.svarer)
Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo.
Mandag kl. 17—20, tirsdag kl. 10—14 og onsdag kl. 18—21.
Abonnement: Pr. år kr. 60,-. I omslag kr. 75,-. Utlandet + kr. 10,-.
Giro: Post 5 16 45 04. Bank 6063.05.01248
Annonser forskuddsbetales med kr. 1,- + m.v.a., pr. spaltem.m.
Trykk: Viking Boktrykkeri A/S

Nøkkelen

Det er uten tvil en tragedie at ung kraft skal svekkes, fordi det ikke er behov for den.

Det er heller ikke noe å undre seg over, at denne ungdom i all sin bitterhet knytter nevene mot politikerne, som den mener hjelpen bør komme fra.

Hjelp til gagnlig arbeide som kan gi bevissthet om eget verd. På sikt løser ikke ledighetspenger og sosialstøtte noe problem. Tvert om.

Bidragene som etter hvert kommer opp i sjefsregulativet sløver og passiviserer, og skaper kravstore dagdrivergrupper, og arbeidssky individer, av typen vi ofte møter på vår vei.

Millioner på millioner av kroner ødes bort på denne måten. Dette til tross for at alle våre politikere kjenner nøkkelen til en hurtig løsning av problemet ungdomsledighet.

Nøkkelen heter ARBEIDSTJENESTE!

La oss få arbeidstjeneste for ungdom.

La ungdommen få lov til å bruke sine hender. La den få lov å være med og skape nye livsmuligheter.

La den få lov å bygge vårt land gjennom rydding i skog og utmark, i naturvern, gjennom innsats i helse- og eldreomsorg, og overalt ellers hvor ungdom kan settes inn.

Vi kan høre innvendingene:

Kostnadene ved slik tjeneste vil bli for høye.

Den vil fortrenge de ordinære arbeider og gjøre andre arbeidsløse.

Sludder!

Utgiftene vil dekkes ved at ledighetstrygdene faller bort og ved at de eventyrlige investeringer som sosialapparatet har satt inn i tiltak for denne ungdom, kan overføres til tjenesten. La oss heller ikke glemme verdien av det arbeide som utføres.

Arbeidstjenesten vil så visst ikke gjøre andre arbeidsløse, da den bare settes inn hvor andre arbeider ikke fortrenkes. Tvert imot vil en slik tjeneste muliggjøre øket arbeid og skape nye muligheter i arbeidslivet.

Vi kvir oss fra å tro at motstanden mot ARBEIDSTJENESTEN skyldes «nazistisk» belastning. Hva da med andre tiltak Nasjonal Samling innførte under okkupasjonen, og som er videreført av de senere regjeringspartier? Ungdommen selv vil ikke lenger finne seg i at en korrupt stat systematisk organiserer uvirksomheten på deres bekostning. Den vil ikke lenger være en byrde for skattebetalerne.

Den krever en kursendring med positive tiltak.

ARBEIDSTJENESTEN er ETT av dem.

Redaksjonen avsluttet fredag 8. aug.

Norsk Arbeidstjeneste

BØKER, BROSYRER, FOTO's, BREV, LEIRAVISER, AT-BLADET, PLAKATER, o.l. ønskes utlånt i forbindelse med en ny bok om Norsk Arbeidstjeneste. Forsvarlig behandling garanteres.

Skriv til bill. mrk. «A T»

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag kl. 17—20, tirsdag kl. 10—14, onsdag kl. 18—21.
Postadr.: POSTBOKS 924 SENTRUM, OSLO 1.
Kontoradr.: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.

Pax Vobiscum

«På slutten av okkupasjonen var Hirten til og med tiltenkt rolle som ordinær militærstyrke som skulle gjøre felles sak med de tyske troppene dersom de allierte gikk inn i landet» skriver Hans Fredrik Dahl, Bernt Hagtvet og Guri Hjeltnes i sin bok «Den norske nasjonalsosialismen, Nasjonal Samling 1933—1945 i tekst og bilder» utgitt på Pax Forlag.

Det kan nok stemme at Terboven hadde tiltenkt Hirten en slik rolle, men vedkommende som skriver dette var en av de to som ble sendt til Berlin av Vidkun Quisling den 20. april 1945 med et brev til Heinrich Himmler for å forpurre enhver mulighet for okkupasjonsmakten til borgerkrigen i Norge dersom Joseph Terboven valgte å forsvare «Festung Norwegen».

Det kan for NS' omdømme hos slekter som kommer være direkte ødeleggende dersom et slikt postulat ikke blir motbevist. Det er forresten første gang jeg ser det på trykk, og jeg håper det blir det siste.

Sannheten er ennvidere den, at det kontor i Berlin som hadde ansvaret for de norske frivillige, også for dem som hadde kommet tilbake til Norge, bl.a. de overlevne fra Skijegerbataljonen, sendte en major opp til Norge en av de første dagene i mai 1945. Hans oppgave var å oppløse alle frivillige avdelinger i Norge, slik at enhver mulighet for kamp nordmann mot nordmann, som dessverre fant sted i Eggedal, skulle være umuliggjort. Nevnte major løste sitt oppdrag.

Det fremsettes også andre postulater i boken, men mitt oppdrag er å skrive en anmeldelse og ikke en bok, så jeg kan dessverre ikke gå inn på dem.

Forfatterne vier fascismen/nasjonalsosialismen i Europa i mellomkrigstiden et helt kapitel. Dette er jo også nødvendig når Nasjonal Samling skal slåes i hartkorn med Mussolinis Italia og Hitlers Tyskland. Men dette har da overhodet intet å gjøre med Nasjonal Samling og Vidkun Quisling, og jeg kunne være fristet til å benytte et ord som gement når boken innledes slik.

Nasjonal Samlings program er alt annet en Hitlersk nasjonalsosialisme. Det sistnevnte er troen på massen, det førstnevnte troen på individet som bærer av fellesskapet.

Vidkun Quisling var dessuten en primus inter pares — en leder blandt likestilte — Hitler en massenes suverene behersker. «Heil Hitler» contra «Heil og Sæl» (og ikke Heil Quisling).

Dette første kapittel gir hele boken slagside — «når utgangspunktet er aller galest, blir resultatet tidt originallest» for å sitere Henrik Ibsen, som Nasjonal Samling ifølge boken også har tatt til inntekt for seg selv. Hvilket norsk parti, forresten, er

fri for å slippe røster fra fortiden til?

Mennesket Vidkun Quisling gis bred omtale, kjernekar opp til 1933, mafialeder fra 17. mai samme år. Visselig var han ingen gud, men en samlende skikkelse. Men det var intet vondt i ham, intet overhodet. Han var ikke maktsyk, men et menneske som mente han hadde en misjon, ja, et kall.

Ved det store skisma i 1936/37 forfektet han og de som ble i NS den norske linje mot Hjørtfløyens nasjonalsosialistisk-inspirerte tenkning. Forfatterne av boken går ikke inn på bakgrunnen for bruddet, noe som burde vært tatt med. Nettopp denne bakgrunn er viktig for det som begivenhetene senere førte med seg, hvor NS nettopp forfektet det norske overfor og mot de tyske okkupanter.

At det like gjerne kunne ha blitt fransk/engelske okkupanter fortier boken. Forfatterne burde i det minste ha lest Bjørn Bjørnsens bok «Narvik» før de bega seg ut på dypt vann.

En dårlig informert leser av «Den norske nasjonalsosialismen» må nødvendigvis sitte igjen med det inntrykket — utrettelig gjentatt siden hekseprosessen mot Vidkun Quisling i 1945 — at han fikk tyskerne til Norge. En latterlig tanke. Aller mest burde de innse dette som påstår at han overhodet ikke dudde til annet enn å være forræder. Og her vil jeg gjerne få flette inn følgende:

Anmelderen, medlem av NS-Ungdomsfylking siden 1934, gikk den 11.4. 1940 sammen med fem andre studenter over Nordmarka for å melde seg på Helgelandsmoen ved Hønefoss for å kjempe mot angriperne. En av de fem spurte meg, før vi dro avsted om morgenen: «Dere må da ha oppdrag i Oslo. Hva dere har å gjøre må da ha vært fastlagt for lenge siden».

Se det var det ikke, og aldri har vel historien sett et dårligere planlagt statskupp.

Når forfatterne benytter «Terboven og hans vasall» i forbindelse med et bilde av førstnevnte og Vidkun Quisling, kunne jeg tenke meg å få erstatte denne billedteksten med en annen: «Som Faust sin Mephisto, så Quisling sin Terboven».

Og for å avslutte tema Vidkun Quisling vil jeg peke på følgende:

*«Da bygen kom op, tog folket fra skoven
og vendte ryggen til vinden og voven.
Landskabsmaleren blev derude,
lod regnet piske og vinden tude.»*

*Og bygen drev over. Solskyen skindende
kastede reflekser i vandet, det rindende.
Træerne bar diamanter i kronene.
Vakkert og smukt stod farvetonen.»*

Den 5. eller 6. mai 1945 kom Joseph Terboven til Slottet i Oslo medbringende Degrelle, leder for de frivillige valonerne. Han kom fra en ubåt. Terboven og Degrelle forsøkte å overtale Quisling til å flykte med denne ubåten, sammen med Degrelle. (Som bekjent flyktet sistnevnte til Spania). Men Vidkun Quisling svarte at han ble, komme hva som komme ville.

Og dette at Quisling ikke flyktet, ikke valgte selvmordet, men tok alt på seg, og lot raseriet gå ut over seg og derigjennom mildnet det hele for sine medarbeidere og tilhengere er det vel noe av det som gjør at vi overhodet ikke vil gå med på noe direkte nedsettende om ham.

Jeg skal villig innrømme at det ikke er lett å gå til den oppgave som forfatterne har tatt på seg. Det er vanskelig når det skal skrives historie som vil bli bedømt av en samtid som sto midt oppe i de begivenheter som skildres. Forfatterne har måttet manøvrere mellom Scylla og Karybdis, ja, også i et grumsete farvann hvor enda ingen forsoning synes å skimtes i horisonten.

Tyske, franske og engelske krigsveteraner møtes og rekker hverandre hånden. De ble utkalt til å kjempe mot hverandre, men krigen er over, og så slipper man å kjempe mot hverandre mer, og kan være venner igjen. Her hjemme skal de utstøtte, syndebukkene, først innrømme noe som ikke kan innrømmes, før eventuell forsoning.

Her kunne forfatterne ha pløyet ny mark. De har evner til det, og de skriver i 1982, og ikke i de opphetede år fra 1945 og utover. Slik ville boken ha hatt en absolutt berettigelse, også på grunn av det rikholdige billedmaterie.

Ikke så at jeg med glede ser mange av bildene, men ansiktene er der, ansikter som ikke vidner om svik, men om tro på noe vitalt.

Men jeg tror at historien om oss selv kan bare vi skrive. Den vil sikkert heller ikke være fullstendig objektiv, og fragmenter til den er skrevet, men den vil i alle fall fortelle om hvordan vi tenkte det, så det, følte det, opplevde det. Og her vil jeg få gjengi et dikt av den danske dikter Holger Drachmann (1846—1908), og tilgi meg dersom det blir litt norsk i det danske for jeg siterer etter hukommelsen:

Når kom den endelige adskillelse mellom jødisk og kristen tro?

Vi som er døpt og konfirmert i den kristne kirke og har mottatt kristendomsundervisning på skolen, kjenner den evangeliske beretning om Jesu korsfestelse og død. Vi vet derfor at det samme folk som på Palmesøndag hyltet ham og ropte «Hosianna i det høyeste», noen få dager senere ropte «Korsfest, korsfest!» og «gi oss Barrabas fri».

Men vi vet også at det jødiske folk i seg selv var uskyldig i dette tragiske forræderi mot sannheten, fordi det hadde latt seg villedes av en voldsom hetskampanje mot Kristus. Intet er jo lettere enn å oppagitere et uvitende folk imot noen eller noe — ja, meget lettere, dessverre, enn å gjøre et folk begeistret for en idé eller et stort menneske. I dette tilfelle gjaldt det til og med en mann, som vitterlig viste seg å være Guds sønn.

Det må være klart at folkets åndelige veiledere — fariséerne — her handlet bevisst mot bedre vitende, fordi de fryktet for å miste sin makt og innflytelse over jødefolket. Deres angst var enda større enn den ellers ville vært, hvis de ikke hadde forstått at det virkelig var Guds sønn de da sto overfor. Kristus sa jo engang til dem (faris/erne): «Hvis I ikke visste, hvad I gjorde, da var I uten synd.» Disse ord beviser klart, at de hele tiden var seg bevisst at han var Messias.

Vi lever i dag, tør man nok si, i en merkelig forvirringens tid, når det gjelder disse gamle sannheter. På et eller annet underlig vis har f.eks. den forestilling sneket seg inn blant kristenfolket at det var *Pilatus*, som for enhver pris ville ha Kristus korsfestet. Men en slik forestilling savner ethvert bibelsk grunnlag, for man kan jo bare

ta frem sin Bibel og lese beretningen om Jesus påny. Da vil man sannelig forstå hva man burde huske fra sin barnelærdom, at Pilatus tvert imot gjorde alt han kunne for å få Kristus frikjent.

Det som jeg nu imidlertid vil peke på, er at jødene senere fikk en mulighet til å tro på Jesus som Messias. Men også da, etter at de tidligere hadde felt dødsdommen over Guds sønn, sørget de samme diabolske herrer for at det ble satt en bom for sannheten om vår Frelser. Nettopp denne sannhet, som jeg nu vil minne leserne om, har så lett for å gå i glemmeboken, fordi våre sinn altfor lett er påvirket bare av de foregående begivenheter: Dødsdommen, korsgangen, torne kronen og selve korsfestelsen i all dens gru.

Jo, jødene fikk sannelig en ny mulighet til å tro på Jesus som Messias. Denne nye mulighet ble dem gitt etter oppstandelsens mektige under — Påskemorgen. Noen kvinner kom da til graven for å salve Jesu legeme, men fant til sin forundring at graven var tom. Og to engler fortalte det glade budskap, at han var oppstanden. De romerske stridsmenn som holdt vakt ved graven, var flyktet i redsel. Da ble de jødiske fariséerne for alvor redde. Men da vaktene kom og fortalte om hva som hadde hendt, ga de soldatene en stor sum sølvpenge mot at de skulle si at oppstandelsen var en løgn som Jesu disipler hadde oppfunnet. Vaktene skulle da utsprenge ryktet om at det var disiplene som hadde stjålet liket om natten.

Enhver som ønsker å lese om dette, kan bare slå opp i Mat-

teusevangeliet, kap. 28, 11—16. I det 15. vers står følgende: «De tok da pengene og gjorde som de ble lært, og dette ryktet kom ut blant jødene og har holdt seg til denne dag.»

Ja, i sannhet, dette ryktet har holdt seg til denne dag. Enhver som har litt å gjøre med jøder, og som ønsker å granske tingene på egen hånd, har sikkert fått erfare hvor fast de er bundet til denne løgnaktige tradisjon. Ja, de har vært så bundet av sine åndelige ledere i synagogene, at det kan koste dem et brudd med familie, venner, hjem og alt hva de tidligere har vært knyttet til, hvis de ved Guds nåde får kastet lys over denne gamle verdenslagn, slik at de våger å ta skrittet fullt ut og bli troende kristne. Men da blir de for alvor ekskludert av sine egne.

Fariséerne tok derved den siste mulighet fra det dengang utvalgte folk til å gå tilbake til den hyldest de hadde ytet Jesus som Messias hin Palmesøndag. Dette klarte de ved hjelp av de usle sølvpenge til de romerske vakter, som i likhet med Judas lot seg kjøpe til å forråde sannheten. Derved ble jødene ført inn i det nesten totusenårige åndelige mørke, som de ennu som folk er innhyllet i. De ble ført til den klagemur, hvor deres presteskaper ennu står og roper på den Messias som alt er kommet, og som de i sin blindhet fremdeles ikke vil anerkjenne. Kan vi da som kristne mennesker annet enn å føle medynk med dem? For hva gavner det dem at de har jordisk rikdom og allverdens makt når deres sjeler er forblindet av en så alvorlig villfarelse?

(Forts. side 7)

Hvorfor skal korrupsjonen i Skotland ties ihjel?

Hvem hadde skylden for de helt redselsfulle korrupsjonsforhold i Skotland under krigsårene, som drev så mange kjekke, fortvilte og skuffede norske gutter til sinnsykdom, fengsel og SELVMORD?

Ingen tvil. Det var «regjering» og «stortingsmenn» i London som var de ansvarlige, — eller «HØYESTE HOLD», som Pedro Grenning (VG's eminente tegner) kaller Nygaardsvoldklikken.

Willy Bjørneby opplevet tragediene i Skotland på kloss hold, og har etter siste verdenskrig krevet forholdene gransket. Selvsagt nyttesløst. Vi gir ordet til ham:

Hvorfor har kong Haakon brendt sine opptegeter fra London-tiden? Jo — fordi disse ville ha revet istykker hele svindelen om «alliansen» med England og avslørt de tusen tragedier som *Høyeste Hold* siden, ved løgn og historieforfalskning, gjorde seg skyldige i.

Jeg har i et innlegg i Aftenposten krevet en komplett og, upartisk granskning av disse skammelige forholdene. Redaksjonen tok inn to angrep på meg og beskylder meg for løgn. Men jeg får ikke forsvare meg. Det sørger «Sjefredaktør» Rieber-Mohn behendig for! Det passer ikke inn i hans kommunistiske kram. HVOR MANGE SELVMORD VAR DET I SKOTLAND HVEM ER DET SOM BEVISST LYVER I DENNE SÅ ALVORLIGE SAK?

20/9 1949 forlangte C. J. Hambro i Stortinget undersøkt hvor mange det var, av nordmenn, som kom over, som tok sine egne liv, som havnet i fengsel eller i sinnsykeasyll etc. Selv stortingspresident Hambro fikk

aldri svar.

Senere begikk oberstløytnant Carl Stenersen fra Dumfries, selvmord. Og da helten fra Narvik, general Fleischer ble avsatt av *Høyeste Hold* i London, så tok han sitt eget liv.

I sin bok «Skotsk jord, norsk himmel» sier Pedro Grenning på side 97: «DE FLESTE AV LEGIONENS DØDE TOK SELV LIVET SITT.» På side 143: «NOEN SA SELVMORD SOM DEN ENESTE VEI UT AV ELENDIGHETEN. SELVMORDENE SYNTES IKKE GJØRE NOE INNTRYKK PÅ HØYESTE HOLD. DET MÅ VÆRE RART Å TENKE PÅ AT DEN NORSKE BRIGADEN KOM GJENNOM DENNE KRIGEN MED FLERE SOM DØDE FOR EGEN HÅND ENN FOR FIENDENS KULER.» Sitat slutt.

Rieber-Mohn skriver til meg at Grenning jo ikke nevner noen dødstrall. Dette er det rene tøv og tarvelig forsøk på å tåkelegge fakta. Johan Vogt skriver i sin bok «Partisan på forpost» side 132: De norske styrkene hadde, under alliert kommando(?) i krigsårene, 1150 døde. Hvor mange av disse, etter Pedros mening, tok sine egne liv? To venner fra Skottland, A. Nordby og O. Klemmetsen, fortalte meg senere at de mente at det var flere hundre selvmord der borte. Ivar Frøystad skriver i sin bok «Fra hesterygg —»: «Mens jeg var i St. Andrew hadde vi et nytt selvmord — det var en offiser som skjøt seg. — Selvmord var ikke akkurat blitt noen *epidemi*, men det var unektelig blitt en *god del* av dem under årene.» Sitat slutt. En Lars Nordbø, løy i Aftenposten at det bare hadde vært *ETT* selvmord i den tiden. E. (Forts. side 7)

MÅNEDENS «PERNILLE»:

Småplukk i sommervarmen

Til min store forskrekkelse leser leg at sjøormen igjen er sett i Seljordvannet, og det av helt troverdige vidner. Er det bare denne ene som bolttrer seg der og som har boltret seg der i alle de år, en slags Seljordvannets eneboer, eller finnes det en sjøormfamilie i vannet? Det må da bli ensomt dersom det bare er et, riktignok udydelig eksemplar. Eller kanskje det er Midgardsormen som gjemte seg i Seljordvannet i den lengst forgangne tid da Norge ble kristnet og har ventet på sin renessanse?

Ikke vet jeg, men jeg liker ikke slanger og derfor er Seljordsvannet utelukket som badeplass for meg.

Det er med sjøormen i Seljordsvannet som med myten om at det var Quisling som fikk tyskerne til Norge. Med jevne mellomrom dukker den opp på ny, nå senest i en bok utkommet på Pax Forlag under tittelen «Den norske nasjonalsosialismen». Den var styggelig dyr, men jeg syntes jeg måtte anskaffe den, og jeg måtte betale den alene, for opphavet ville ikke være med på å dele. Og her var ormer

ute igjen med påstanden om at Quisling fikk tyskerne til Norge. Midgardsormen synes å være inkarnert i den norske folkesjel. Så er det da heller ikke så rart at den har fått sin nasjonalpark i Seljordsvannet.

I forbindelse med fredsmarsjen borte i Sovjet dukket påny spørsmålet opp om det ikke kunne ha vært tyskerne som likviderte de 4 500 polske offiserene i Katynskogen, i et hvert fall forsøkte sovjetpropagandister å slå på slike strenger igjen. Nå er vel det som

fant sted i Katynskogen bare en bagatell sammenliknet med hva Stalin & Co satte i verk før, under og etter siste verdenskrig, men det er først og fremst Katyn det går på. Propagandaen er et underlig fenomen og reklamen kan være i slekt med den. Leser en over en helseid at Klini nattkrem gir selv nittiåringer et rynkefritt ansikt, fristes man til å tro på det og kjøper produktet.

Snart tror jeg vel også på sjøormen i Seljordsvannet, tror at det var Quisling som fikk tyskerne til

Norge og at tyskerne var en snaratur inne i Russland i 1940 og drepte 4 500 polske offiserer. At Nürnbergdomstolen mente at i alle fall ikke tyskerne hadde gjort det, betyr i grunnen så lite. Den mente meget forunderlig. Jeg holder på å lese «Advance to barbarism» av den engelske jurist F. J. P. Veale. Den utkom første gang i 1948, jeg leser 2. opplag fra 1953. Hva jeg har skrevet ovenfor er opptakten til en anmeldelse av denne boken.

Pernille

«He, the counsel for the prosecution, wanted to beat the defense counsel far more than he wanted to convict the accused.»

Skrankejuristen og mennesket

Ovennevnte sitat finner jeg i et notat av eldre dato. Det lå blant noen referater jeg hadde tatt fra endel mer alvorlige rettsaker i mellomkrigsårene. Jeg har antagelig sakset disse linjer fra en eller annen kriminalbok fordi de har dekket et umiddelbart inntrykk fra skrankefektningen.

Rettsalen er nemlig en jus-sens arena hvor prestisjen, paragrafene og rettferdigheten hver har sin duellant. De kjenner alle sitt suditorium av jurister ved dommerbordet, juryen og ikke minst pressens folk, som alle kjenner spillets regler, finter og trumfkort. De fatter i et blunk hvor partene vil hen med selv den tilsynelatende mest uskyldige bemerkning, de vurderer et stikk på tvilsomme kort og kan sukke over en honnør der gikk tapt.

Juristen spiller opp for sin prestisje, som igjen går via pres-sen, — påtalemyndigheten vil se siktede dømt, forsvareren vil ha ham ansett på mildeste måte. Vår sympati er rent menneskelig sett som oftest med forsvareren, uaktet denne kan ledes av nøy-aktig de samme motiver som ak-tor, — ærgjerrighet og prestisje-

hensyn. Bare at disse motiver hos forsvareren kan få et skjær av hjertevarme og nestekjærlig-het, mens de samme motiver hos anklageren forekommer en å vit-ne om hard hjerteløshet.

Selvom altså motivene i sin karakter kan synes å være de samme, så gjelder dette ikke konsekvensene. En forsvarer, som får frigjort et tvilsomt indi-vid, har berget sin prestisje, og siktede hilser friheten. Domme-ren smiler mildt hoderystende, — men innerst inne er alle lett tilfreds. Det er bedre å dømme en tvilsom frifinnelse enn til tvilsom skyld og fengselstraff. Den eneste som noe arrig sam-ler sine papirer er anklageren, — påtalemyndigheten. For ham er enhver siktet allerede dømt av samfunnet, og det gir en viss seiersfølelse å få en domsslut-ning etter påstanden. Kollegae-ne gratulerer, — nå er han på vei til statsadvokatembedet! Når uskyld blir bevist betyr det et nederlag for ham. Mon han nu tenker over dette sitt nederlag som en personlig krenkelse, — eller sier han til seg selv: Gud-skelov at vi unngikk å dømme en uskyldig? Jeg er bange for at han først og fremst tenker på sitt nederlag. Hva vil hans kone si,

hun som ventet seg så meget av ham nettopp i denne sak...

I England har man som kjent det forhold at det er uhyre van-skelig for en allerede dømt å få gjenopptatt sin sak, dersom der senere er kommet frem momen-ter av frifinnende art. Og på den annen side, — dersom han er frikjent for en anklage vil det være like vanskelig å få ham i tiltaleboksen igjen for samme forbrytelse, dersom der senere er fremkommet fellende momen-ter. Dette bunner alt sammen i rettssamfunnes prestisje. Retten feiler ikke og loven går her foran mennesket. Ens for alle land er påtalemyndighetens uvilje mot å gjenoppta en allerede pådømt sak. Her står den dømte alene mot en hel blokk statsautorisert juridisk rettferd. Helt fra etter-forskerne via politimester, sak-kyndige leger, påtalemyndighet, aktor, dommer, — alle så har de en prestisje å vareta. Sum-men av all denne prestisje synes ofte mer verd enn et enkelt men-neskes skjebne. For dem. I Frankrike under Dreyfus-saken sto en hel nasjons prestisje på spill, — det er nesten forståelig at det var fristende å ofre et enkelt menneske for å berge den. Under landssvik-sakene her i

landet ble unge, ferske jurister hentet direkte fra Universitets-trappen etter eksamen og satt inn i spillet. Også disse hadde sin unge ærgjerrighet å vareta og de hadde her et materiale, hvis verdi i øyeblikket var under pari...

Fra en by i Sør-Norge min-nes jeg to unge jurister. De var begge meget dyktige og de var vanligvis å finne på hver sin side av skranken i saker av betyd-ning. Det var noe av en berusen-de glede å høre de mange skarp-skodde replikker, utnyttelsen av motstanderens svakheter, scoring av et fint poeng. Det var mer en juridisk duell mellom to vel ut-rustede mennesker, anklager og forsvarer, enn en sannhetssøken-de kamp for rettferdigheten. De elsket begge skrankens fektning og særlig anklagerens finter kun-ne være mesterlige, — akk, så mesterlige, at siktede formelig sank sammen i tiltaleboksen. Der var dramatiske scener fulle av oratorisk og juridisk kraft. Men det forekom meg at der ikke var noen kamp for *mennesket*, selv om den ene, når spillet kunne synes tapt, bruste opp med noen mektige akkorder på sitt følel-sesklaviatur vis a vis juryen, mens den annen turnerte lovbø-

kene som en mesterspiller sitt trekkspill.

Jeg har ennu til gode å se en representant for påtalemyndig-heten trykke siktedes hender ef-ter frifinnelsesdom. Derimot har jeg sett ham gjøre det etter en vellykket domsavsigelse etter egen påstand. Spørsmålet blir: hvilket ledemotiv driver aktor til å sette alle krefter inn på å få tiltalte dømt? Hva er hans *samme* motiv? Ærgjerrighet eller retts-kjensle?

I Cronins bok: «Beyond this place» har forfatteren noen ord om påtalemyndigheten:

«— Påtalemyndigheten har mange hjelpemidler: Pengemid-ler, skarpe hjerner, autoritet. Lo-vens håndhevere er også men-nesker. De har trang til ikke bare å bevise at deres mistanke er begrunnet, men også til å fremme egne interesser. De sak-kyndige kan være høyt kvalifi-sert, men vil likevel påvirkes av den offentlige mening. En politi-mester som tror at han har slått kloen i den skyldige setter him-mel og jord i bevegelse for å få den mistenkte kjent skyldig. På-talemyndigheten forsøkte å hind-re en upartisk behandling av saken. Det er også på det rene at politiet til skade for siktede holdt tilbake bevismateriale som talte til gunst for ham, men som hverken siktede eller hans for-svarer hadde kjenskap til...»

(Forts. side 4)

Send oss en «støtteannonse» nå!

Sommeren bragte oss akkurat så mange «støtteannonser» at vi nå kan kvittere for 50 bidrag på tilsammen kr. 7 255,-. Hjertelig takk for det! Nå har vi imidlertid ikke en eneste «støtteannonse» til neste nummer, så vi håper derfor at rikig mange av våre ven-ner vil huske oss med de aller første. «Støtteannonser» er som kjent bidrag på kr. 50,- eller mer til avisens drift.

STØTTEANNONSER fra «Folk og Land»s venner.

Takk for følgende bidrag:

B., Engavågen 90,—	K., Ålesund 140,—	B., Stavanger 100,—	E., Skrautvål 100,—	B., Østring, Høvik 50,—
K., Moldjord 200,—	M., Langevåg 210,—	O., Sandnes 200,—	O. R., Vågå 100,—	P., Nesøya 1 025,—
E., Sparbu 140,—	H., Bergen 400,—	B., Hundvåg 140,—	P., Lesja 70,—	T., Rygge 140,—
J., Skatval 100,—	J., Bergen 125,—	F., Bryne 90,—	M., Lillehammer 225,—	K., Mysen 140,—
M., Trondheim 125,—	K., Voss 50,—	J., Øyestranda 140,—	A., Stavsjø 100,—	O. Ø., Oslo 100,—
O., Sunndalsøra 125,—	H., Tau 100,—	O., Mandal 100,—	J., Brumunddal 85,—	A. G., Oslo 100,—
D., Torvik 60,—	S., Stavanger 125,—	K., Tveit 50,—	E., Hamar 300,—	K. B., Oslo 140,—
		D., Arendal 100,—	A., Opphus 75,—	T. V., Oslo 75,—
		A., Holmestrand 90,—	J., Kongsvinger 100,—	I. B., Oslo 50,—
		S., Uvdal 440,—	O., Skarnes 100,—	A. K., Oslo 100,—
		J., Valdres 140,—	P., Stabekk 75,—	T. L., Oslo 75,—
		H., Ulnes 125,—	L., Lommedalen 100,—	S., Wien 125,—

NS-medlemmene er knyttet sammen av en felles skjebne og i mindre grad av en bevisst politisk oppfatning

Boktjenesten

Postboks 924 Sentrum, Oslo 1. Telefonbestilling: (02) 19 06 71.

NS-MEDLEMMENES SYN:

.... eks. Odd Melsom: På nasjonal uriaspost	kr. 65,-
.... » — » — NS og fagorganisasjonen	» 80,-
.... » — » — Fra kirke- og kulturkampen	» 85,-
.... » Einar Syvertsen: Også dette bør være sagt	» 75,-
.... » Alle 4 bind: Supplement til okkupasjonshistorien	» 240,-
.... » Justus Vericultur: Den norske kapitulasjon	» 20,-
.... » Trygve Engen: Jeg er ingen landssviker	» 40,-
.... » Adolf Hoel: Universitetet under okkupasjonen	» 50,-
.... » Harald Franklin Knudsen: I was Quislings secretary	» 55,-
.... » Per Lie: Sannheten om Telavåg-affæren 1942	» 15,-
.... » Sigurd Mytting: Politisk dømt	» 35,-
.... » Kai Normann: Diktene Laurbærkransen	» 20,-
.... » D. N.: Vidkun Quisling's siste dager	» 5,-
.... » Arne Tellefsen: Når forsvaret forfaller	» 25,-

«OPPGJØRET» BEDØMMES:

.... eks. Institutt för Offentlig og Internasjonal Rätt: Den norska rättsuppjørelsen	kr. 50,-
.... » Referat og utdrag på norsk av ovennevnte	» 5,-
.... » Forbundet: Gi oss rettsstaten tilbake	» 5,-
.... » — » — § 104. Mer lys over rettsoppgjøret	» 10,-
.... » Universitetsforlaget: Fra idé til dom	» 55,-
.... » Berner Hansen: Mannen bak søylen (Om prof Wilh. Rasmussen)	» 80,-
.... » Pastor A. E. Hedem: Quo vadis Norvegia	» 30,-
.... » O. Hedalen: Er det begått en skammelig urett mot en hel del av våre landsmenn?	» 5,-

FRONTKJEMPERNE:

.... eks. Frode Halle: Fra Finland til Kaukasus	kr. 70,-
.... » Svein Halse: I forreste linje (Den norske Legion)	» 70,-
.... » Ben Esper: Tsjerkassy (Norsk ambulanseskjører på østfronten 1943-44)	» 90,-
.... » Svein Blindheim: Nordmenn under Hitlers fane ..	» 70,-

DANSK LITTERATUR:

.... eks. Erik Haaest: Udyr — eller hva? (Dødsdømte)	» 20,-
.... » Gary Allen: Ingen tør kalle det sammensvergelse (Hvem trekker i trådene?)	» 50,-

«GAMMEL NYHET»:

.... eks. Lyder L. Hustad, Cusquehanna University Press:
Vidkun Quisling The Norwegian Enigma .. kr. 40,-

Portofri forsendelse ved forskuddsbetaling til: **Postgiro 5 15 46 38.**
Bankgiro 6063.05.01248 eller ved sjekk, i **kontanter eller frimerker.**
(Ellers porto og oppkravsgbyr.)

I alt bestilles for kr. .... som betales slik: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr.: ..... Sted: .....

Plassér dine forsikringer gjennom

Bergs Assurance

autorisert konsulentfirma

Stortingsgt. 18, Oslo 1 — Telefon 41 37 30 linje 56.

TRYGGHET

OG

SIKKERHET

Herr redaktør!

Av en eller annen grunn har jeg i den senere tid mottatt noen nummer av Folk og Land.

Avisen var ikke helt ukjent for meg. Fra tid til annen har jeg «arvet» noen eksemplarer fra en venn.

Dessuten husker jeg at min far abonnerte på «8. mai».

På denne basis tror jeg å ha dekning for å påstå at avisen ikke har gjennomgått den store utvikling hva angår innholdet. Derimot er redigering og trykk blitt adskillig bedre etter hvert. Dessuten synes jeg å spore en større grad av edruelighet i avisens nåværende redaksjonelle linje.

Særlig tilfredsstillende har det vært å konstatere at man på lederhold har tatt klart avstand fra de såkalte nynazistiske fusentaster som stort sett bare har maktet å gi boulevard-pressen vann på møllen.

For noen år siden jamret en fagforeningsleder her på stedet over at han ubedt hadde mottatt avisen Folk og Land. Hans karakteristikk var utvetydig: han hadde mottatt noe svineri i posten. Kanskje ville han i sitt stille sinn hatt en annen oppfatning hvis han mottok dagens utgave.

Dette kan selvfølgelig bety to ting. Avisen kan være blitt noe mere moderat og sindig. Eller den kan rett og slett ha blitt tannløs.

Meningene er sikkert delte på dette punkt, men skal avisen bli noe annet enn et menighetsblad må den en gang før eller siden komme over hallelujastadiet.

Jeg er ikke blind for hva som er årsaken til at innholdet har blitt ensidig og at en real meningsutveksling har uteblitt. Mange hederskvinner og -menn fant her det eneste forum hvor

de kunne komme til ordet.

Det krever sjels styrke å sitte helt passiv mens forvrengninger og historieforfalskninger florerer.

Dette forklarer sikkert de overreageringer som har preget mange av innleggene i Folk og Land.

Vårt samfunn kjennetegnes på dem ange utvekster.

Jeg tror det er fornuftig å innse at f.eks. Skodvin og Andenæs ikke er annet enn tidstypiske utvekster som må få eksistere sin tid. I så måte gjentar historien seg. Hoffnarrene er riktignok kommet bort men historieskriverne som skriver på oppdrag av maktthaverne lever i beste velgående.

Dette innebærer selvsagt også at NS-folk må regne med å dø med landssvikstemplet knyttet til sitt navn.

Deres fromme ønske bør være at dette stempel ikke skal gå i arv. At giften i det historiske heksebygg skal forta seg.

Det er viktig at Folk og Land er med på å spre sann informasjon om viktige historiske hendelser, men skal man få ungdommen i tale bør dagens samfunn og verdenssituasjonen under lupen. Man vil kanskje komme til å oppdage at tidligere NS-medlemmer ikke representerer noen homogen politisk gruppe. De er knyttet sammen av en felles skjebne og i mindre grad av en bevisst politisk oppfatning.

Deres engasjement under krigen gikk i første rekke ut på å bringe landet mest mulig uskadd gjennom ragnarokket. Jeg synes å huske at de politiske utspill som kom bar preg av tilfeldighet og mangel på psykologi.

Situasjonen innbød jo heller ikke til noen politisk nytenkning. Idéene kunne m.a.o. være bedre enn det resultatene vitner om.

Men i hvor stor grad hadde (og har) de livets rett?

Samfunnsutviklingen idag vitner om planløs ferd. Det samme kan sies om den internasjonale situasjon.

I øst stivner kommunistdiktaturene til. Stort sett vet vi lite om disse lukkede samfunn men sannsynligvis fungerer de bedre økonomisk dengang de kunne tære på noen millioner slavearbeidere.

I Polen har vi fått anskueliggjort at 3% av folket med letthet kan kontrollere de resterende 97%.

I vår tid kalles også denne form for politikk for demokrati. Folkesjelen slukner. Stagnasjon inntreffer på alle nivåer.

I vest gjør de samme forrättnelsesprosesser seg gjeldende som slo benene unna all økonomi i tyve-tredveårene og som fremkalte verdenskrigen.

Massearbeidsløshet, moralsk oppløsning, økonomisk stagnasjon, politisk forvirring.

Politikerne stimer fra det ene møtet til det andre uten å oppnå annet enn mer forvirring.

De store økonomiske maktblokkene inviterer til internasjonalt svindel av kjempeformat. Den moralske oppløsning forplanter seg til alle nivåer i samfunnet.

Er Folk og Land interessert i å diskutere disse spørsmål? I så fall vedlegges kr. 100,— til dekning av de eksemplarer jeg allerede har mottatt av avisen pluss ett års lukket abonnement.

Hilsen fra en som venter på en kursending.

Vi lar leserne komme med de første utspill i diskusjonen, og så vil redaksjonen komme med sitt.

Altså: leserne har ordet!

Bjørge Bugge har mistet alt — men motgangen vil ikke knekke henne!

— Alt eg har hatt av fritid og pengar har eg lagt ned i huset mitt, som eg har budd i sidan 1934.

Forsikringa kan sjølvsagt ikkje gje oss att antikvitetane og billeta som vi mista, men vi skal byggja opp at ein ny heim her på Osøyra.

Det er Bjørge Bugge som sier dette til Bergens Tidende.

På forsommeren ble deler av Os sentrum herjet av brann, og Bjørge Bugges særpregete hus var blant de eiendommer som strøk med.

Et hus mange av oss minnes som et levende kultursenter, der vi alle gjestfritt ble mottatt av den bunadskledte vertinne, som stolt viste oss hva det rummet av saker og ting som knyttet seg til begivenheter som betydde så uendelig meget for oss alle. Kulturverdier som knyttet fortiden til nåtiden, og som slo bro mellom generasjonene. Den som skaper tradisjonen. Bjørge Bugge, som vi sist møtte på INO's årsmøte i april, har så visst vist sin styrke gjennom sitt 50 årige liv. Traust og modig har hun

alene stått fremst på skansen i det lille bygdesamfunn, der hun uten å gå på akkord med noen har kjempet vår kamp. «Beinveges» sier hun sin mening rett ut til bygdefolket, som derfor respekterer henne.

Motet og styrken vil Bjørge Bugge få bruk for fremover, når hun nå må starte fra bar bakke. Vi er ikke i tvil om at hun mestrer det.

FOLK OG LAND hilser denne gasta jenten, — og vil noen skrive til henne, er adressen 5200 OS, Hordaland.